

ACCÉS A EDIFICIS PÚBLICS

Terminis d'exigibilitat en l'acompliment d'accessibilitat

No es cap novetat que la manca d'accessibilitat no tan sols limita l'autonomia de les persones, sinó que també incideix en la seva capacitat d'elecció i interacció amb l'entorn i les seves oportunitats de participació a la vida social. Per aquesta raó, aquests criteris ja van ser tinguts en compte a la normativa de màxim rang estatal per mitjà de la *Llei 51/2003, d'Igualtat d'Oportunitats, no Discriminació i Accessibilitat Universal* (LIONDAU) i el posterior *Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i la seva inclusió social*, el qual deroga l'anterior Llei 51/2003

Es important tenir present que, tant la *Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació de normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat*, com el *Reial Decret Legislatiu 1/2013* redueixen el termini que es preveia a la LIONDAU perquè totes les edificacions existents que siguin susceptibles d'ajustos raonables reuneixin les condicions d'accessibilitat adequades. Aquest nou termini queda establert pel 4 de desembre de 2017, enlloc de l'1 de gener de 2019 que inicialment preveia el *RD 505/2007, de 20 d'abril, pel que s'aproven les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les*

Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i la seva inclusió social

Terminis per l'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació

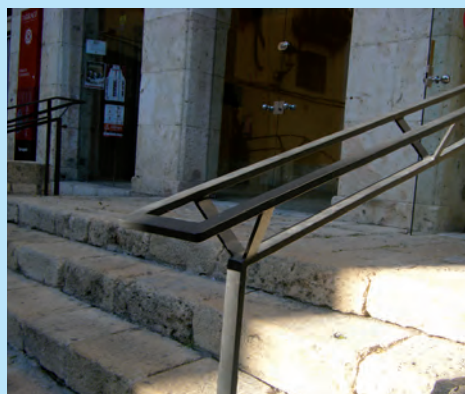
1. Supòsits i terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació	Per a l'accés i utilització d'espais públics urbanitzats i edificacions		
	Espais i edificacions nous	4 de desembre 2010	
Espais i edificacions existents el 4 de desembre de 2010, que siguin susceptibles d'ajustos raonables	4 de desembre 2017		
2. Supòsits i terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització dels bens i serveis a disposició del públic per a les persones amb discapacitat	Els que hauran de reunir les oficines públiques, dispositius i serveis d'atenció al ciutadà i aquells de participació en assumptes públics, inclosos els relatius a l'Administració de Justícia i a la participació en la vida política i els processos electorals		
	Entorns, productes i serveis nous	4 de desembre 2008	
	Correcció de tota disposició, criteri o pràctica administrativa discriminatòria	4 de desembre 2008	
	Entorn, productes i serveis existents el 4 de desembre de 2008, i tota disposició, criteri o pràctica	4 de desembre 2017	
	Béns i serveis nous que siguin de titularitat pública	(4 de desembre 2013)*	
Béns i serveis nous que siguin de titularitat privada i que no concertin o subministrin les administracions públiques	4 de desembre 2015		
Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2010, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin bens i serveis de titularitat pública	4 de desembre 2015		
Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2012, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin bens i serveis de titularitat privada que concertin o subministrin les administracions públiques	4 de desembre 2015		
Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2015, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin bens de titularitat privada que no concertin o subministrin les administracions públiques	4 de desembre 2017		

(*) Des de l'entrada en vigor del Reial Decret que reguli les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i utilització dels bens i serveis a disposició del públic.

Manca de baranes, graons amb discontinuïtat entre estesa i alçada i mal estat de conservació

Passamà no anatòmic

Discriminació en accés alternatiu

persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions.

El Disseny Universal enriqueix el concepte d'accessibilitat amb els principis de d'una mateixa entrada per a tothom o les mateixes oportunitats per a tothom, garantint la participació i la integració de forma igualitària.

Una societat moderna, que vetlla per la inclusió i el respecte als drets de les persones, és aquella que té assumides les necessitats de totes les persones de forma igualitària, on el disseny dels seus edificis es basin en la diversitat de la població i no pas en la minoria del que s'ha tingut per costum considerar com la "normalitat" establerta per la persona mitjana. Tan sols així es pot garantir que els serveis públics que ofereix l'administració als ciutadans estiguin a l'abast de tothom, perquè d'aquesta manera tots puguem accedir i exercir als recursos bàsics que representen els nostres deures i drets. En cas contrari, permetre l'existència de barreres que generen limitacions a les persones produeix una situació d'exclusió provocada per un acte indirecte de discriminació, que es el que el Reial Decret Legislatiu 1/2013 pretén evitar.

En són molt diversos el tipus de gestions administratives que ens veiem obligats a tramitar, com diverses les circumstàncies que ens porten a tenir que desplaçar-nos fins al lloc o edifici on tenir-ho que fer. Edificis o instal·lacions de caire administratiu, cultural, ensenyament, esportiu, sanitari, etc. és per on ens hem de moure molt sovint si

volem participar de l'activitat ciutadana. Però, sigui el que sigui, de poc ens pot servir un elevat grau d'adaptació interior de l'edifici si el seu accés dificulta o impedeix a algunes persones poder accedir al seu interior o, en el cas de que sigui possible, poder fer-ho amb la seguretat necessària.

Garantir l'accés i l'ús de l'edifici són les dues exigències bàsiques a les que l'edifici ha de donar resposta amb el disseny i característiques dels seus espais i elements. Hem d'entendre com accés, en el sentit ampli del terme, tant el desplaçament i arribada a tots els àmbits de l'edifici, com l'entrada des de l'exterior, així com l'evacuació en cas d'emergència.

Per començar, és un error pensar que un edifici comença a la porta principal d'entrada al vestíbul i que és aquí on una persona es pot trobar el primer obstacle o barrera arquitectònica. No hem d'oblidar que per arribar fins a aquest punt de desplaçament, en molts casos se'ns presentaran altres espais o elements que en realitat seran el primer que sempre s'ha de tenir en compte per poder accedir a l'edifici fins on sigui que ens volem desplaçar i accedir.

Partint de la premissa de que la millor accessibilitat és la que no es deix veure o no es fa notar, però és a l'abast de tothom i que les solucions específiques tan sols s'utilitzaran quan no es pugui aplicar una solució universal. Incorporar l'accessibilitat als edificis no s'ha de limitar en aplicar els paràmetres de referència determinats per aquests casos, sinó que s'ha de

CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT

INSTRUMENT de Ratificació de la Convenció sobre els drets de las persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre de 2006.
Dilluns 21 abril 2008 BOE núm. 96

COMUNICACIÓ

Inclou els llenguatges, la visualització de textos, el Braille, la comunicació tàctil, els macrotipus, els dispositius multimèdia de fàcil accés, així com el llenguatge escrit, els sistemes auditius, el llenguatge senzill, els medis de veu digitalitzada i altres formes, medis i formats augmentatius o alternatius de comunicació, inclosa la tecnologia de la informació i les comunicacions de fàcil accés.

LLENGUATGE

Contempla tant el llenguatge oral com la llengua de signes i altres formes de comunicació no verbal.

DISCRIMINACIÓ PER MOTIUS DE DISCAPACITAT

S'entén com a tal, qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudiment o exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o de altre tipus. Inclou totes les formes de discriminació, entre elles, la denegació d'ajustos raonables.

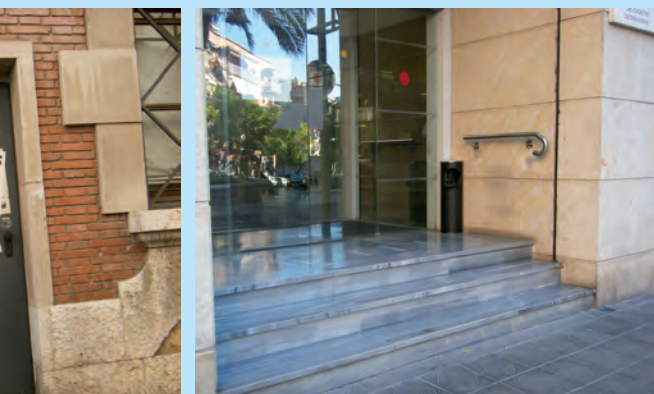
AJUSTOS RAONABLES

Són les modificacions i adaptacions necessàries i adequades que no imposin una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixin en un cas particular, per a garantir a les persones amb discapacitat el gaudiment o exercici, en igualtat de condicions amb les demés, de tots els drets humans i llibertats fonamentals.

DISSENY UNIVERSAL

És el disseny de productes, entorns, programes i serveis que puguin utilitzar totes les persones, en la major mesura possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. El disseny universal no exclourà els ajuts tècnics per a grups particulars de persones amb discapacitat, quan es necessitin.

Passamà fora de l'abast escala

Escala, rampa, barana i passamà adaptats

fer de forma coherent i coordinada dins el que significa el procés de disseny, execució i manteniment de tota l'obra. Per aquesta raó, **l'accessibilitat no ha de ser un afegit posterior**, sinó que s'ha de tractar com a un requeriment més al que s'ha d'ajustar l'espai o element a construir o reformar. D'aquesta manera, com a qualitat integrada, l'accessibilitat no tan sols ha de ser compatible amb les necessitats de tothom, sinó també amb el que signifiquen els aspectes de la seguretat. Ja que un element d'ús que no ofereixi seguretat en la seva utilització, NO és accessible.

L'entrada principal a l'edifici ha de ser accessible i en el cas de que per aconseguir-ho sigui necessari la construcció o instal·lació d'una rampa, es aconsella que, per apropar-nos al concepte de disseny per a tothom, hi hagi una escala com a mitjà alternatiu per pujar o baixar, on s'haurà de comprovar que les característiques dels graons, barana i passamà siguin les adequades.

Tot i així, es evident que les millors condicions de seguretat les ofereixen les vies de disseny horitzontal o amb tan sols un lleuger pendent. Sense desnivells, com els provocats per vorades, graons aïllats, ressalts, etc. Això és així, no únicament pel que fa a l'acció de poder accedir, sinó per la seguretat que ofereixen en cas de necessitat d'evacuació de l'edifici. Tant en situacions de normalitat com en situacions d'emergència, en que s'ha de poder evacuar gran quantitat de gent en el temps més reduït possible.

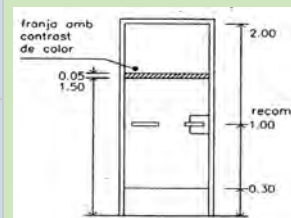
També serà necessari avaluar l'accessibilitat de les portes d'entrada pel que fa a les seves dimensions, colors, materials i tiradors. En aquest cas, potser que sigui necessari tenir en consideració la possibilitat d'instal·lar portes d'obertura automàtica amb les bores correctament senyalitzades. Els elements que puguin significar un obstacle a l'entrada, com per exemple columnes o mobiliari fix, es important que estiguin contrastats de la resta de l'entorn.

En edificis existents, a l'hora de tenir que centrar-nos en l'anàlisi concret i específic de l'accés, no hem pas de fer-ho oblidant i no tenir en consideració el desenvolupament tecnològic d'avui dia, i l'ampli ventall de possibilitats que ofereixen les noves tecnologies, les quals poden millorar el desenvolupament funcionalitat i millora de mobilitat arreu de l'entorn. Tant mateix, aquesta anàlisi per poc exhaustiu que pugui ser, també ha de contenir l'espai urbà més proper.

Lluís ROIG

Arquitecte Tècnic i Enginyer d'Edificació
Fundació Tarragona Unida

ESCALA	RAMPA	PORTA ACCÉS
Inici i final d'escala i rampa es senyalitzarà amb paviment diferenciat de la resta i disposarà d'un nivell d'il·luminació durant la nit ≥ 10 lux.		Alçada $\geq 2,00$ m.
Amplada circulació o de pas: * creuaments ocasionals $\geq 1,20$ m. * creuaments habituals $\geq 1,50$ m. * creuaments continus $\geq 1,80$ m.		Amplada $\geq 0,80$ m. (aconsellable 1,20 m edificis públics)
Graons: estesa ≥ 30 cm. alçària $\leq 17,5$ cm. L'estesa H i l'alçària C compliran: $54 \text{ cm} \leq 2C + H \leq 70 \text{ cm}$	Limitades lateralment per un element de protecció longitudinal de h ≥ 10 cm per sobre del terra.	En cas de porta amb dues fulles, una d'elles haurà de tenir una amplada $\geq 0,80$ m.
Escapes en projecció corba en planta o no recta, estesa ≥ 30 cm. a 40 cm. de la cara interior	A l'inici i final de cada tram de rampa, hi haurà un replà d'1,50 m de llargada com a mínim.	A les dues bandes de la porta d'apertura manual hi haurà un espai lliure, sense ser escombrat per l'obertura de la porta, on es pot inscriure un cercle d'1,50 m. de diàmetre.
Nombre màx. graons seguits sense replà 12 ud.	Pendents: 10% màx. per L < 3,00 m. 8% màx. per L < 6,00 m. 6% màx. resta casos	
Replans intermedis llargada en direcció marxa $\geq 1,20$ m.	Longitud replans entre trams $\geq 1,50$ m.	Les manetes de la porta s'han d'accionar mitjançant mecanismes de pressió o palanca i la força necessària per l'obertura serà inferior a 30 N
Estesa acabat superficial amb material no lliscant i sense discontinuïtat on s'uneix amb alçària	Longitud màxima de cada tram 9 m amb paviment NO lliscant	
Les escales i rampes disposaran de barana a ambdós costats. Si l'amplada de l'àmbit d'escala o rampa és superior a 4 m, tindrà barana al centre, que pot ser utilitzada en els dos sentits de circulació.		Les portes de vidre, en cas que aquest no sigui de seguretat, tindran:
BARANA		
PASSAMÀ: - Un sol costat, com a mínim, si l'escala salva una alçada de més de 55 cm - Ambdós costats, si l'amplada lliure d'escala és > 1,20 m. - Intermedi quan l'amplada del tram sigui > 4,00 m	PASSAMÀ: - Un sol costat, com a mínim, si la rampa salva una alçada de més de 55 cm i te un pendent $\geq 6\%$ - Ambdós costats (itinerari accessible), si salva una alçada de més de 18,5 cm	* Sòcol inferior alçada mínima de 30 cm. * Franja horitzontal de 5 cm d'amplada, com a mínim, col·locada a 1,50 m d'alçada amb marcat contrast de color
Altura estarà compresa entre 90 i 110 cm. A escoles infantils i centres d'ensenyament de primària, hi haurà un altre passamà entre 65 i 75 cm	Altura estarà compresa entre 90 i 110 cm. A escoles infantils, centres d'ensenyament de primària i itinerari accessible, hi haurà un altre passamà entre 65 i 75 cm	
El passamà es prolongarà 30 cm als extrems, almenys a un dels costat	Si la longitud del tram és de més de 3 m el passamà es prolongarà horitzontalment un mínim de 30 cm als extrems a ambdós costats	
Passamà ben fixat sense interferir el pas continu de la mà, fàcil d'agafar amb disseny anatòmic que permeti adaptar la mà, amb una secció igual o equivalent a la d'un tub rodó de diàmetre entre 3 i 5 cm, separat un mínim de 4 cm dels paraments verticals		

THE ACCESSIBLE ICON PROJECT

Moviment per modificar el SIA (Símbol Internacional Discapacitat)

El Símbol Internacional d'Accessibilitat, també conegut com el símbol internacional de la cadira de rodes, consisteix en un quadre blau gravat en blanc amb una imatge estilitzada d'una persona utilitzant una cadira de rodes. Es manté com una imatge estàndard internacional ISO 7001, i una imatge –copyrighted– de la Comissió Internacional en Tecnologia i Accessibilitat (ICTA), una comissió Internacional de Rehabilitació. Va ser dissenyat per Susanne Koefoed el 1968 i posteriorment va ser modificat per Karl Montan qui, partint de la copia original del disseny, va afegir un cercle a la part alta de la figura asseguda, d'aquesta manera s'hi afegí el cap.

En els darrers anys, el mundialment conegut "logo de la discapacitat" Símbol Internacional d'Accessibilitat (SIA) per a les persones en cadira de rodes, es troba en el punt de mira dels activistes que treballen en el món de la diversitat funcional de les persones. Segons un informe publicat pel The Chronical of Higher Education (diari que presenta notícies i informació per a estudiants i altres assumptes relacionats amb la universitat a Washington D.C., un nou logotip de la discapacitat –més atractiu i dinàmic– pot anar guanyant terreny ràpidament i reemplaçar en molts àmbits al vell –passiu i estàtic.

La ciutat de Nova York va començar a utilitzar l'any passat 2013 el nou logotip amb la imatge simbòlica d'una persona en cadira de rodes en moviment complet i el passat més de febrer es va realitzar una presentació oficial de les característiques del logotip al Museu d'Art Modern d'aquesta ciutat.

El nou logotip ha estat dissenyat per activistes de la discapacitat del Gordon College de Massachusetts. Aquest moviment va iniciar-se amb la publicació de l'adhesius del pictograma sobre discapacitat i la seva posterior distribució arreu del campus del Gordon College. Posteriorment es varen distribuir per tot Boston i va continuar estenent-se a d'altres ciutats i fins i tot estats de EE.UU.

Tal i com funcionen les xarxes socials d'avui dia, aquesta onada de renovació del Símbol Internacional de Discapacitat (SIA) pot estendre's ràpidament per la resta del planeta. Així per exemple, la ciutat de Montreal i d'altres mostren cada cop més interès en el nou logotip seguint ràpidament aquesta nova direcció en la simbologia de la discapacitat.

Amb aquest nou logotip es vol simbolitzar el fet de que les persones amb mobilitat reduïda o amb discapacitat no són fixes, immòbils o estàtiques, sinó que participen activament en un món que es mou cada cop més ràpid i del que no volen sentir-se excloses.

Què el diferencia del SIA?

1 Posició del cap

El cap s'inclina endavant per indicar un moviment d'avançar en l'espai de la persona. Aquí la persona és el "conductor" o qui pren la decisió de la seva mobilitat.

2 Angle del braç

El braç està apuntant en darrera per tal de suggerir la mobilitat dinàmica de l'usuari de la cadira, tant si utilitza com no els seus braços. Amb la descripció del cos en moviment es vol representar el simbolisme actiu d'una situació de controlar el "mon".

3 Roda retallada

Amb la inclusió dels retalls blancs en angle el símbol presenta la roda com si estigués en moviment. Aquests retalls són espais que no queden pintats quan s'aplica l'esprai de pintura sobre la plantilla ja que correspon a la zona que té la funció pràctica de reforçar la plantilla que s'utilitza quan s'aplica l'esprai de pintura sobre el símbol.

4 Interpretació del cos

La representació Humana en aquest símbol es compatible amb altres representacions del cos humà que es troben a l'ISO 7001 – DOT Pictogrames.

5 Posició de les cames

Les cames s'han desplaçat endavant per permetre més espai entre les rodes i aquestes el que permet una millor readaptació i més clara aplicació del símbol com a plantilla.

Real Decreto Legislativo 1/2013, de 29 de noviembre, por el que se aprueba el Texto Refundido de la Ley General de derechos de las personas con discapacidad y de su inclusión social.

VIDA INDEPENDENT

Situació en la que la persona amb discapacitat exerceix el poder de decidir sobre la seva pròpia existència i participa activament en la vida de la seva comunitat, conforme al dret al lliure desenvolupament de la personalitat.

NORMALITZACIÓ

Principi en virtut del qual les persones amb discapacitat han de poder dur una vida normal, accedint als mateixos llocs àmbits, bens i serveis que estan a disposició de qualsevol altre persona.

ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

Condicció que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes o instruments, eines i dispositius, per a ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Pressuposa la estratègia de «Disseny per a tothom» i s'entén sens perjudici dels ajustos raonables que s'hagin d'adoptar.

DISSENY PER A TOTHOM

Activitat per la que es concep o projecta, des de l'origen, i sempre que això sigui possible, entorns, processos, bens, productes, serveis, objectes, instruments, dispositius o eines, de tal forma que puguin ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió possible.

DIÀLEG CIVIL

Principi en virtut del qual les organitzacions representatives de persones amb discapacitat i les seves famílies participen, en els termes que estableixen les lleis i demés disposicions normatives, en la elaboració, execució, seguiment i avaluació de les polítiques oficials que es desenvolupen en la esfera de les persones amb discapacitat.

TRANSVERSALITAT DE LES POLÍTIQUES EN MATÈRIA DE DISCAPACITAT

Principi en virtut del qual les actuacions que desenvolupen les Administracions públiques no es limiten únicament a plans, programes i accions específics, pensats exclusivament per a aquestes persones, si no que comprenen les polítiques i línies d'acció de caràcter general en qualsevol dels àmbits d'actuació pública, on es tindran en conta les necessitats i demandes de les persones amb discapacitat.